

Lumokääpä

Ulltickeporing

Skeletocutis brevispora

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Lumokäävän itiöemä on yksivuotinen, lakiton, pienikokoinen, pehmeä ja hieman rustomainen. Se on tiivisrakenteinen, valkoinen ja muodostaa laikkumaisen itiöemän. Kuivana itiöemä muuttuu kovaksi. Reuna on valkoinen ja ohut, tai pillejä on reunaa asti, jolloin reuna on terävä. Pillipinta on luunvalkoinen tai kirkkaan kellanvalkoinen, kuivana voin- tai keltuaisen keltainen. Pillejä on 6–9 millimetrillä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Lumokääpä kasvaa kuusella, jonka ruostekääpä (*Phellinus ferrugineofuscus*) on ensin lahottanut. Itiöemät kasvavat rungolla tai kuolleen ruostekäävän päällä. Lumokääpä on vanhojen metsien laji. Sitä on tavattu lähes koko maassa, useimmat löydöt ovat Itä-Suomesta ja Lapista.

Nykytila ja uhkatekijät

Lumokääpä on taantunut lahoppuuta sisältävien vanhojen metsien harvinaistuttua ja sirpaloiduttua. Lisäksi laji on riippuvainen harvalukuisen ruostekäävän esiintymisestä. Yli puolet tunnetuista kasvupaikoista sijaitsee suojelualueilla.

Hoitosuositukset

Lumokäävän esiintymispaikka tulisi rajata kokonaan metsänkäsittelyn ulkopuolelle. Esiintymispaikan ja lähiympäristön kuolleet pysty- ja maapuut tulisi säästää, jotta lajille elintärkeä lahoppuujatkumo ei katkeaisi. Runsalahoppuustoitien metsien vapaaehtoiseen suojeluun on mahdollista hakea rahoitusta METSO-ohjelman kautta.

Lähteet

Kotiranta, H., Saarenoksa, R. & Kytövuori, I. 2009. Suomen kääväkkäiden ekologia, levinneisyys ja uhanalaisuus. – Norrlinia 19: 1–233.

Niemelä, T. 2005. Käävät, puiden sienet. Luonnontieteellinen keskusmu- seo, Kasvimuseo, Helsinki. 319 s.

Kuva: Jorma Pennanen